

Fig. 130. Vg 111. Gudhems sn, Telacka.
Efter foto av N. Lagergren 1957.

rivning av en spismur i lägenheten Telacka omkring 400 m. N om kyrkan. I samband med S. B. F. Janssons besök 1956 fördes fragmentet till Statens historiska museum, där det tills vidare har sin plats.

Sandsten. Storlek $0,34 \times 0,31 \times 0,14$ m. Fragmentet har tillhört en s.k. kantkisthäll, en trapetsformig gravhäll med upphöjd kantlist och korsstav i hällens mitt. Den rekonstruktion av hällen, som H. Wideen publicerat i *Några västsvenska gravmonument från medeltiden* (1940), förefaller att vara riktig. De skickligt reliefhuggna runorna äro anbragta på den upphöjda korsstaven. De läsas i riktning från hällens krön till dess bas.

Inskrift:

... **konuærsus** : **s** - ...
5 10

... *conversus* ...

»... lekmannabroder ...»

Till läsningen: Inskriften saknar början och slut. Av r. 1 återstår i brottkanten endast yttersta spetsen av en bst som till en **k**-runa. 2 **o** har bistavar endast till vänster om hst. 3 **n** har ensidig bst. 5 **æ** har dubbelsidig bst. I 6 **r** går bst in till hst. Efter 9 **s** är ristningsytan skadad. Tämligen säkert urskiljas de två översta punkterna i ett sk, som utgjorts av tre punkter. Därpå följer en **s**-runa (10), som, ehuru något utvittrad nedtill till vänster och upptill till höger, torde kunna betraktas som säker; den är av samma typ men något bredare än r. 7 och 9. Omedelbart efter 10 **s** synes mittpartiet av en hst; inga spår av bistavar. I fortsättningen, intill kantskadan, finns plats för 1 eller 2 runor, av vilka numera endast obetydliga rester återstå.

Runföljden 1–9 återger utan tvivel ordet *conversus*. Gravhällen har alltså lagts över en lekmannabroder i Gudhems kloster. Hällen torde tillhöra tiden omkring år 1200.

89. Hornborga sn, ödekyrkogården.

Pl. 71.

Litteratur: A. Blomberg, Broddetorps pastorat (1929), s. 30 f., s. 72; S. Gardell, Gravmonument från Sveriges medeltid I (1937, rev. 1945), nr 675.

Äldre avbildning: Blomberg, blyertsteckning 1927 (ATA).

Hornborga ödekyrkogård är belägen i Bosgårdens trädgård. Här ligga omedelbart SV om kyrkoruinen och 35 m. Ö om huvudbyggnaden två långa, romanska, trefasade gravstenar. Stenarna påträffades, när kyrkogården på 1880-talet planerades. De lågo parallellt med södra kyrkväggen. Den ena bär otydliga runor på stammen till ett ristat kors.

Sandsten. Längd 1,77 m., bredd 0,65 m.

Inskrift:

- **up** ... **rki** - ...
5

Till läsningen: Av r. 1 finnas inga säkra spår. 2 **u** är tydlig. 3 **p** är säker. Därefter finnas två fördjupningar, som icke äro huggna. Sedan är ristningsytan avflagrad på en sträcka, som kan ge plats för 2 à 3 runor. 4 **r**

och 5 **k** äro säkra. Efter ett tämligen stort avstånd en stav, som sannolikt varit **i**. Därefter finns ytterligare en stav, som korsas av en naturlig spricka. Slutet av inskriften kan icke urskiljas. — Gardell läser endast r. 4–7 **rkin**. Jungner uppfattar r. 1 som **k**, fördjupningarna efter 3 **p** som sk, r. 7 som **s** med föregående sk och ger följande tydning åt inskriften: »Gud bärge [själen]». Detta torde dock vara att pressa de få bevarade runspåren för hårt.

Enligt Blomberg berättar en sägen, »att dessa stenar blivit lagda över kung Inges hovmän, vilka skulle ha bott på Utterberg».

90. Håkantorps sn, Torestorp.

Pl. 70.

Litteratur: B 944, L 1353, 1354, T 31. J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 37; A. H. Wrangel 1742 i UUB R 554; C. G. G. Hilfeling, Dagbok på en resa i Westergöthland 1788 (ATA, tr. i VFT 5: 2, 1942, s. 73), Resa 1788, s. 7 (red. av P. Tham i KB F m 57: 1); P. Tham i Skara stifts tidning 1793, nr 29, bih.; P. E. Lindskog, En kortt beskrifning om Skara stift 2 (1813), s. 147, 178; G. Brusewitz, Westergötland 1860, s. 22 (ATA); P. A. Säve, Berättelse 1862, s. 189 (ATA, tr. i ATS 2, 1869, s. 147); H. Werner, Antiquariska berättelser 1 (1870), s. 4, 32; N. Beckman i VFT 4: 1 (1920), s. 63 f.; Fornminnesinventering 1929 (ATA); K. E. Sahlström m.fl., Gudhems härads fornminnen (1932), s. 225; O. Sjögren, Sverige 4 (1933), s. 391; H. Wideen, Västsvenska vikingatidsstudier (1955), passim.

Äldre avbildningar: J. Hadorph o. P. Törnewall, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 944); Wrangel, bläckteckning (i a. a.); Hilfeling, bläckteckning 1788 (i a. a., återgiven i VFT 5: 2), kopia av Tham (i KB F m 57: 1) samt av J. G. Liljegren (i Fullständig Bautil, ATA); Säve, bläckteckning (i a. a.); Werner a. a.; O. Erlandsson, träsnitt (i T 31).

Runstenen, som i orten kallas »Runshall», står nu rest c:a 1500 m. S om Håkantorps kyrka, 15 m. NV om landsvägen Håkantorps-Torbjörntorp, i övre kanten av ett litet grustag.

J. G. Liljegren registrerar stenen under två nummer, liksom den tidigare av P. E. Lindskog dubbelförts, ena gången med lokalisering till Hornberga sn, vilket emellertid är missvisande.

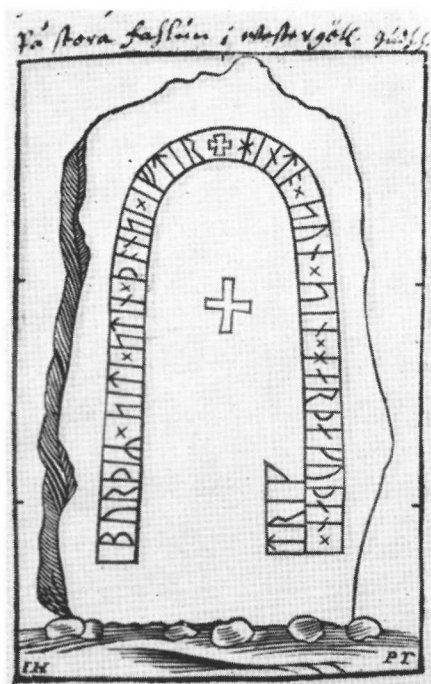

Fig. 131. Vg 90. Håkantorps sn, Torestorp. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 944).

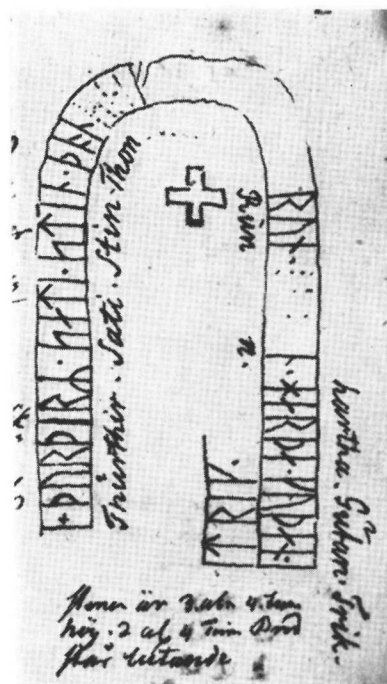

Fig. 132. Vg 90. Håkantorps sn, Torestorp. Efter teckning av Hilfeling.